

Aan de voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Leeuwarden, 14 juni 2021

Kenmerk: 20210610-2
Betreft: Kustbrief

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

Op 3 februari jl. tijdens de Waddentoogdag 2021 bood Katja Philippart, directeur van de Waddenacademie, de eerste exemplaren van het rapport Klimaatverandering en Ecologie aan de voor het Waddengebied verantwoordelijke ministers Van Nieuwenhuizen (I&W) en Schouten (LNV) aan.

Klimaatverandering is één van de belangrijkste thema's van deze tijd. De gevolgen tekenen zich mondiaal af en worden met het jaar concreter. De zorgen van het Omgevingsberaad Waddengebied (in vervolg OBW) voor de kwetsbare Waddenzee nemen toe.

Zijn er vanuit de wetenschap aangrijpingspunten aan te reiken waar beleidsmakers wat mee kunnen? Deze vraag was voor het OBW en de Waddenacademie aanleiding om wetenschapsjournalist Rob Buiten te vragen door middel van interviews met deskundigen de stand van zaken in kaart te brengen waarbij de jongste scenario's voor de Waddenzee, de ecologische consequenties ervan en de handelingsperspectieven worden beschreven.

Naar aanleiding van de discussie over het rapport binnen het OBW organiseerden het OBW en de Waddenacademie op 16 april jl. gezamenlijk de eerste themabijeenkomst van het OBW en wel over de kust. Uit de discussie in het OBW bleek dat het OBW behoefte had aan inzicht over mogelijke opties hoe om te gaan met de kustverdediging van de eilanden en het vasteland, daarbij ook rekening houdend met andere belangen dan de veiligheid zoals natuurbeheer en landbouw.

In de themabijeenkomst werden de leden van het OBW geïnformeerd over het brede palet van de verschillende denkrichtingen over kustverdediging bij versnelde zeespiegelstijging. Aan bod kwam wat er op dit gebied al verwezenlijkt is en verwezenlijkt wordt langs de kust van het Waddengebied en wat ervoor nodig zou zijn om te komen tot een afwegingskader voor integrale oplossingen, dat rekening houdt met alle belangen. Tijdens de bijeenkomst was ook volop ruimte voor een eerste discussie en uitwisseling tussen de verschillende belangen zoals vertegenwoordigd door de deelnemers van het OBW.

Om de discussie inhoudelijk op niveau te kunnen voeren had de Waddenacademie drie sprekers gevraagd om een inleiding te verzorgen. Als eerste kwam Dr. Marjolijn Haasnoot, onderzoeker Klimaatadaptatie bij Deltares, aan het woord. Zij presenteerde een aantal denkrichtingen over kustverdediging bij versnelde zeespiegelstijging voor de Waddenkust, waarbij een schets werd gegeven van de hoekpunten van het speelveld.

Dr.ir. Jantsje van Loon-Steensma, universitair docent Klimaatadaptatie aan de WUR, gaf vervolgens een overzicht van lopende en op stapel staande activiteiten en plannen voor de Waddenkust. Het bleek overigens niet een gemakkelijke zaak een actueel overzicht in samenhang op een kaart te presenteren voor het hele Waddengebied. Voor beleidsmakers die meestal lokaal of in delen van het Waddengebied actief zijn bestaat er feitelijk geen goede informatie om te kunnen bepalen of en hoe hun oplossing past in het geheel aan oplossingen. Het OBW adviseert om na te gaan of tot een dergelijke kaart gekomen kan worden. De Waddenacademie heeft aangegeven hier graag in mee te willen denken.

Prof. dr. Piet Hoekstra, adjunct directeur van de Waddenacademie, sloot de inleidingen af met het geven van een voorschot hoe te komen tot een integrale kustaanpak in het Waddengebied.

De levendige discussie die volgde op de drie inleidingen bracht als belangrijkste conclusie dat er ogenschijnlijk weinig aandacht is voor integraliteit en cumulatieve effecten.

Integraliteit impliceert in dit verband niet alleen het combineren van meerdere functies in een bepaald gebied maar ook rekening houden met de uitstralende effecten van activiteiten en maatregelen in zowel ruimte als tijd. Dit vraagt ook om meer aandacht voor de samenhang van ruimtelijke ontwikkelingen (en ruimtelijke regie) in het Waddengebied. De insteek bij kustverdediging wordt toch nog vooral sectoraal bepaald (met als aansprekend voorbeeld 'veiligheid eerst').

Het pleidooi van professor dr. Piet Hoekstra om in de toekomst als het gaat om kustverdediging meer integraal te denken werd door alle aanwezigen onderschreven. Ook zijn voorstel om het watersysteem als ordenend principe voor de herinrichting van de leefomgeving in het Waddengebied als basis te nemen werd breed gedeeld.

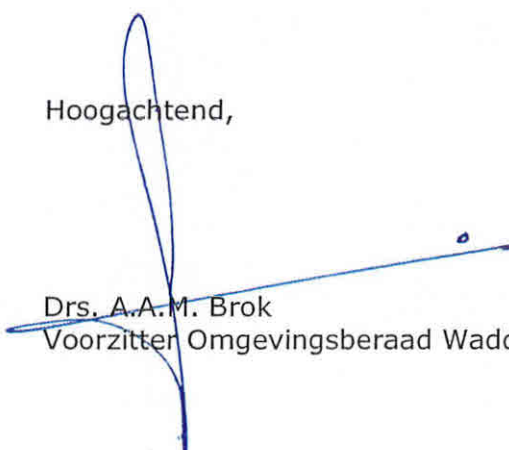
In het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied wordt gesproken over de integrale kustzone benadering. Mogelijk dat initiatieven aan de Friese kust en de Kop van Noord Holland voor het versterken van zee-keringen een voorbeeld voor deze integrale aanpak kunnen vormen met daarbij als onderlegger het watersysteem als ordenend principe.

Het ontwikkelen van beleid en oplossingen kost veel tijd, vraagt inspanningen van iedere denkbare partij en vraagt gerichte integrale financiering. De leden van het OBW willen daar graag in meedenken om zo samen met u zich in te spannen voor een veilig, vitaal en veerkrachtig Waddengebied. Ik stel dan ook voor om tijdens de Toogdag van medio 2022 het onderwerp klimaatverandering een belangrijk thema te laten zijn.

Samenvattend verzoekt het Omgevingsberaad Waddengebied het Bestuurlijk Overleg Waddengebied het volgende:

- De Waddenacademie te verzoeken in overleg te treden met vertegenwoordigers van de Beheerautoriteit Waddenzee, het Omgevingsberaad Waddengebied en het Bestuurlijk Overleg Waddengebied om gezamenlijk na te gaan of en hoe te komen tot een systematiek voor een interactieve kaart van plannen en initiatieven voor de Waddenkust.
- Het watersysteem als ordenend principe voor de herinrichting van de leefomgeving in het Waddengebied zoveel mogelijk als basis te nemen en te leren van de ervaringen van de aanpak voor de Friese Kust en de Kop van Noord-Holland.
- Kennis te nemen dat het onderwerp klimaatverandering een belangrijk thema is voor de Toogdag 2022.

Hoogachtend,

Drs. A.A.M. Brok
Voorzitter Omgevingsberaad Waddengebied

